

Zestawienie zawartości „Zeszytów Oświęcimskich” od numer 1 do numeru 25

Nr 1, 1957

- *Od Wydawnictwa*
- Kazimierz Smoleń, *Wstęp*
- Franciszek Broł, Gerard Włoch, Jan Pilecki, *Książka bunkra* [książka ewidencyjna więźniów osadzonych w wewnętrznym areszcie KL Auschwitz, mieszczącym się w bloku 11, zawiera wpisy za okres od 9 stycznia 1941 r. do 1 lutego 1944. Autorami artykułu są byli więźniowie, którzy prowadzili tę książkę w obozie].
Treść: historia książki, analiza jej zawartości, opis niektórych wydarzeń w bunkrze, wykaz oraz objaśnienia użytych terminów, skrótów i znaków.
- Oświadczenie [Józefa Cyrankiewicza i Stanisława Kłodzińskiego potwierdzające autentyczność książki]
- Wyjaśnienie [kustosza Jerzego Brandhubera dotyczące oględzin cel w bloku 11]
- Reprodukacja tekstu książki bunkra
- Skorowidz nazwisk zanotowanych w książce bunkra
- Józef Kret, *Dzień w karnej kompanii*
Wspomnienia autora o przyczynach osadzenia w celi bloku 11, skierowania do karnej kompanii oraz warunkach życia i pracy w tej karnej jednostce.
- Wyjaśnienie terminów obcych; Résumé [języki angielski, francuski, rosyjski].
- Toż w języku niemieckim [w] „Hefte von Auschwitz”, nr 1, 1959
- W wersji niemieckiej dodano indeks nazwisk dla całości tomu.

Nr 2, 1958

- Jan Sehn, *Zbrodnicze eksperymenty sterylizacyjne Carla Clauberga*
Eksperymenty pseudomedyczne prowadzone przez lekarza Carla Clauberga na kobietach w niemieckich obozach koncentracyjnych (w tym w KL Auschwitz); śledztwo prowadzone przez prokuraturę w Kilonii po aresztowaniu C. Clauberga w 1955 r.
- Władysław Fejkiel, *etyczno-prawne granice eksperymentowania w medycynie a sprawa profesora Clauberga*
Definicja i cele eksperymentu lekarskiego na żywym człowieku oraz warunki, jakie muszą być spełnione, by takie eksperymenty można było prowadzić; na tym tle charakterystyka eksperymentów Clauberga, które – zdaniem autora – nie miały znamion eksperymentów lekarskich.
Reprodukacja dokumentów do sprawy Clauberga
- Danuta Czech, *Kalendarz wydarzeń w obozie koncentracyjnym Oświęcim-Brzezinka [1940–1941]*
Reprodukacje dokumentów do kalendarza wydarzeń obozowych w latach 1940–1941
- Wyjaśnienie terminów obcych; Skorowidz nazwisk; Résumé [języki: angielski, francuski, rosyjski].
- Toż w języku niemieckim [w] „Hefte von Auschwitz”, nr 2, 1959; dodano indeks geograficzny i rzeczowy.

Nr 3, 1958

- Henryk Kuszał, *Kary stosowane przez SS względem więźniów obozu koncentracyjnego Oświęcim*
Charakterystyka wykorzystanych źródeł; omówienie poszczególnych kar: zakaz wysyłania i otrzymywania listów, karna musztra, karna praca w czasie wolnym, głodzenie, chłosta, kara słupka, osadzenie w różnych rodzajach cel, karna kompania, karne apele, kary śmierci przez rozstrzelanie, powieszenie, zagłodzenie, omówienie innych doraźnych kar.
Reprodukcje dokumentów do pracy o karach w obozie. Skorowidz nazwisk zanotowanych w książce karnej kompanii
- Danuta Czech, *Kalendarz wydarzeń w obozie koncentracyjnym Oświęcim-Brzezinka [1942]*
Reprodukcje dokumentów do kalendarza wydarzeń obozowych w roku 1942
- Jan Sehn, *Sprawa odszkodowań dla ofiar hitleryzmu*
Omówienie obowiązującego w Niemczech prawodawstwa dotyczącego odszkodowań, przedstawienie na tym tle możliwości wypłacenia odszkodowań ofiarom prześladowań hitlerowskich, wśród nich więźniom KL Auschwitz, zwłaszcza tym, którzy pracowali na rzecz IG Farbenindustrie.
- Wyjaśnienie terminów obcych; Skorowidz nazwisk; Résumé [języki: angielski, francuski, rosyjski].
- W „Hefte von Auschwitz”, nr 3, 1960 brak artykułu J. Sehna; dodano indeks geograficzny i rzeczowy.

Nr 4, 1960

- Jerzy Brandhuber, *Jeńcy radzieccy w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu*
Stosunek władz III Rzeszy i dowództwa Wehrmachtu do oficerów i żołnierzy Armii Czerwonej, historia obozu dla jeńców w KL Auschwitz (geneza, transporty, traktowanie, próby ucieczek, stan liczbowy); analiza materiałów źródłowych (książka zgonów jeńców, kartoteka jeńców, arkusze personalne, plany budowy obozu dla jeńców, książka stanów dziennych, lista kwarantanny, książka bunkra bloku 11, telegramy o ucieczkach).
Reprodukcje dokumentów do pracy o jeńcach w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu
- Danuta Czech, *Kalendarz wydarzeń w obozie koncentracyjnym Oświęcim-Brzezinka [1943]*
Reprodukcje dokumentów do kalendarza wydarzeń obozowych w roku 1943
- Wyjaśnienie terminów obcych; Skorowidz nazwiskowy, geograficzny, rzeczowy; Résumé [języki: angielski, francuski, rosyjski].
- Toż w języku niemieckim [w] „Hefte von Auschwitz”, nr 4, 1961

Nr 5, 1961

- *Od Wydawnictwa*
- Franciszek Jaźwiecki, *Wspomnienia* [niektóre fragmenty pisane jeszcze w obozie]
Przeżycia w czasie jednego z apeli, los żydowskiego starca, refleksje na temat „Kana-
dy” – magazynów mienia zrabowanego Żydom, wspomnienia z okresu uwięzienia w KL
Gross-Rosen.

- Tadeusz Paczuła, *Szpital obozowy. Wieczór wigilijny*
Wspomnienia: pobyt w bloku 20 (28 nowej numeracji) i bloku 15 (20) szpitala dla więźniów w obozie macierzystym, charakterystyka przebywających tam chorych, opis bloku 9 i osadzonych w nim w 1944 r. psychicznie i nerwowo chorych.
- Gracjan Fijałkowski, *Nie trzeba umierać...*
Wspomnienia: pierwsze chwile w Birkenau, opis obozu, kontakty z obozowym ruchem oporu.
- Ryszard Krosnowski, Aleksander Misiewicz, „7 SS Eisenbahnbaubrigade”
Historia grupy 505 więźniów KL Auschwitz skierowanych do tzw. pociągu budowlanego, którym od września 1944 r. do kwietnia 1945 przemieszczali się po terenie południowych Niemiec w celu naprawy linii komunikacyjnych, gaszenia pożarów, odgruzowania dworców i innych obiektów zniszczonych podczas nalotów alianckich. Historia odtworzona na podstawie dokumentów zabranych w chwili ucieczki przez Ryszarda Krosnowskiego – jednego ze schreiberów (pisarzy) komanda.
- Tadeusz Szymański, „Nase”
Wspomnienie o Tadeuszu Myszkowskim, nazywanym w obozie „Nase” albo „Myszka” i jego zatrudnieniu w pracowni fotograficznej Erkennungsdienst (służba rozpoznawcza).
- Jerzy Mostowski, *Dwie ampulki*
Wspomnienia z pobytu autora w KL Auschwitz, jego zwolnienia, a następnie pracy w zakładzie prof. Odonu Bujwida. Produkowano tam szczepionki przeciw tyfusowi, których część potajemnie była dostarczana do obozu.
- Maria Jezierska, *Pudło chleba*
Opowiadania pokazujące skutki głodu w obozie.
- Wanda Koprowska, *Odwszenie*
Wspomnienia ze szpitala w obozie kobiecym w Birkenau: odwszenia, plaga szczurów, praca więźniarek z Leichenkommando (zajmowało się usuwaniem zwłok z baraków), selekcje Żydówek.
- Jerzy Adam Brandhuber, *Ziemia zapomniana*
Wspomnienia z obozu macierzystego: przyjęcie do obozu, apel z „wybiórką” do komory gazowej, formowanie transportu do innego obozu, blok 11, „wybiórki” w obozowym szpitalu, powroty komand z pracy, represje za ucieczki więźniów, egzekucje na przenośnej szubienicy w czasie apeli, kostnica, gra orkiestry, bicie więźniów, konspiracja obozowa.
- Stanisław Pawliczek, *Droga do słońca*
Wspomnienia: aresztowanie, przesłuchanie w siedzibie gestapo w Zabrze, wyrok śmierci zamieniony na dożywotnie więzienie, pobyt w obozie policyjnym w Sosnowcu, transport do Auschwitz 21 czerwca 1940 r., pobyt w obozie macierzystym, przygotowania i ucieczka z obozu 21 listopada 1944 r. wraz z trzema innymi więźniami, pomoc udzielona przez mieszkańca Oświęcimia Aleksandra Kałę i członków oddziału AK „Sosieńki” z Jawiszowic.
- Jan Trembaczowski, *Ostatnia droga*
Wspomnienie z Birkenau. Przeżycia autora po wezwaniu przez Rapportführera Palitzscha do stawienia się w Politische Abteilung (epizod z lipca 1942 r.).
- Kazimierz Smoleń, *Kariera*

- Wspomnienie: charakterystyka kierownika referatu przyjęć więźniów SS-Unterscharführera Hansa Starka
- Wiesław Kielar, *Edek i Mala*
Wspomnienia o Edwardzie Galińskim i Mali Zimetbaum, ich miłości w obozie, wspólnej, nieudanej ucieczce i egzekucji.
  - Stanisław Jasiński, *Moja ucieczka z Oświęcimia*
Wspomnienia z przygotowań oraz ucieczki z obozu w dniu 21 czerwca 1944 r., a także pomocy udzielonej przez rodzinę Dusików z Łęk-Zasola.
  - Nina Gusiewa, *O tym zapomnieć nie wolno*
Wspomnienia: transport z Białorusi w październiku 1943 r., kwarantanna wejściowa, pobyt w obozie kobiecym w Birkenau, działalność w obozowej konspiracji, pomoc więźniarek dla dzieci osadzonych w jednym z baraków, pomoc mieszkańców wsi Wilczkowice dla więźniarek pracujących w tzw. komandach zewnętrznych, ewakuacja.
  - Franciszek Kobielski, *Kontakty z obozem*
Wspomnienia: pomoc niesiona więźniom przez konspiracyjne grupy Polskiej Partii Socjalistycznej działające w pobliżu KL Auschwitz (dostarczanie żywności, lekarstw, pomoc w ucieczkach, utrzymywanie łączności ze światem zewnętrznym).
  - [Wspomnienia ilustrowane są drzeworytami Mariana Kościelniaka]
  - Skorowidz nazwiskowy
  - W „Hefte von Auschwitz”, nr 5, 1962 brak wspomnień: N. Gusiewej i F. Kobielskiego.

Nr 6, 1962

- Ludwik Rajewski, *O polskiej literaturze obozowej*
Charakterystyka polskich prac dokumentalnych, wspomnień, pamiętników, nowel, powieści, poezji, które odnoszą się do niemieckich obozów koncentracyjnych, zwłaszcza do KL Auschwitz.
- Halina Wróbel, *Likwidacja obozu koncentracyjnego Oświęcim-Brzezinka*
Przygotowania do likwidacji obozu, tzw. plan Molla, wywóz mienia zrabowanego ofiarom zagłady, niszczenie akt obozowych, rozbiórka komór gazowych i krematoriów, bunt więźniów Sonderkommando, stan liczbowy więźniów (VIII 1944), początkowa ewakuacja (VIII–X 1944), stany liczbowe podczas ostatniego apelu (17 I 1945), ewakuacja więźniów z Birkenau i obozu macierzystego (18–19 I), marsz ostatniej kolumny więźniarskiej (w opracowaniu Karola Rydeckiego), sytuacja na terenie obozu po zakończeniu ewakuacji, wyzwolenie obozu i pozostałych tam więźniów, organizacja pomocy dla wyzwolonych, masowe groby na trasie ewakuacyjnej Oświęcim – Wodzisław Śląski.
Reprodukcje zdjęć i dokumentów dotyczących artykułu.
- Danuta Czech, *Kalendarz wydarzeń w obozie koncentracyjnym Oświęcim-Brzezinka* [pierwsze półrocze 1944]
Reprodukcje dokumentów do kalendarza wydarzeń obozowych w pierwszym półroczu 1944 roku.
- Skorowidz nazwiskowy, geograficzny, rzeczowy; Résumé [języki: angielski, francuski, rosyjski]
- W „Hefte von Auschwitz”, nr 6, 1962 brak artykułu L. Rajewskiego.

Nr 7, 1963

- Tadeusz Iwaszko, *Ucieczki więźniów z obozu koncentracyjnego Oświęcim*
Położenie geograficzne KL Auschwitz, środki zapobiegające ucieczkom z obozu (wysiedlenie polskiej ludności, mały i duży łańcuch straży, obszar interesów obozu, obowiązki członków załogi SS, system alarmowy stosowany po stwierdzeniu nieobecności więźnia), przyczyny i sposoby ucieczek, ich rodzaje i statystyka, represje.
Reprodukcje dokumentów do pracy o ucieczkach więźniów z obozu koncentracyjnego Oświęcim
- Danuta Czech, *Kalendarz wydarzeń w obozie koncentracyjnym Oświęcim-Brzezinka* [1 VII 1944–27 I 1945]
Reprodukcje dokumentów do kalendarza wydarzeń obozowych w drugim półroczu 1944 roku i w styczniu 1945 roku
- Tadeusz Chowaniec, *Epilog*
Relacja z pobytu w byłym obozie macierzystym i Birkenau w dniu 30 stycznia 1945 r.
- Wyjaśnienie terminów obcych; Skorowidz nazwiskowy, geograficzny, rzeczowy; Résumé [języki: angielski, francuski, rosyjski]
- W „Hefte von Auschwitz”, nr 7, 1964 brak relacji T. Chowańca.

Nr 8, 1964

- *Od Wydawnictwa*
- Władysław Fejkiel, *Glód w Oświęcimiu*
Wspomnienia byłego więźnia-lekarza o przyczynach głodu w obozie, o biegunce (durchfall), chorobie głodowej, jej objawach i przebiegu, zjawisku „zmuzułmanienia”, czynnikach zwiększających szanse przeżycia w obozie.
- Seweryna Szmaglewska, *Wzbuchnie krzyk buntu*
Opowiadanie ukazujące bunt Sonderkommando z perspektywy obozu kobiecego; również opisy wprowadzenia nowych więźniarek do obozu, zachowania więźniów i esesmanów w czasie alarmu lotniczego, reakcji więźniarki-Żydówki na wiadomość o śmierci jej rodziców w komorze gazowej.
- Aleksander Drożdżyński, *Mały spokojny obóz*
Wspomnienia byłego więźnia pochodzenia żydowskiego, przywiezionego do Auschwitz jesienią 1944 r., z jego uwięzienia w podobozie Althammer, również charakterystyka kierownika podobozu Hauptscharführera Josefa Mirbetha i innych esesmanów, a także niektórych więźniów (wśród nich funkcyjnych).
- Zofia Posmysz, „*Sängerin*”
Zbeletryzowane wspomnienia z karnej kompanii kobiet umieszczonej w pobliżu podobozu Budy (VI – VIII 1942 r.).
- Gracjan Fijałkowski, *Odwszenie w Birkenau – BIIId*
Zbeletryzowane wspomnienie o jednej z akcji odwszenia w obozie męskim w Birkenau.
- Maria Elżbieta Jezierska, *Biały efekt*
Zbeletryzowane wspomnienia z pracy w Effektenkammer na odcinku BIIb późną jesienią 1944 r.
- Czesław Ostańkiewicz, *Isolierstation – blok numer ostatni*
Wspomnienia z obozu męskiego w Birkenau (III 1942 – II 1943). Charakterystyka różnych form znęcania się esesmanów i funkcyjnych nad więźniami w tzw. Isolierstation

- „Błoku Śmierci” (nr 4) na odcinku BIb. Przetrzymani tam więźniowie jako niezdolni do pracy byli kierowani do komór gazowych.
- Alfred Fiderkiewicz, *Tyfus plamisty i odwszenia w obozie męskim w Brzezince*
Wspomnienia więźnia-lekarza z obozu szpitalnego (BIIf) w Birkenau: przyczyny i objawy tyfusu plamistego oraz metody leczenia tej choroby w warunkach obozowych, przebieg odwszenia w styczniu 1944 r.
  - Jan Maria Gisges, *Stacja płonącej nocy*
Relacja ze zwiedzania terenu byłego obozu Birkenau ok. 1963 r. zawierająca opis tego terenu. W dalszej części zbeletryzowane wspomnienia o pracy w kuchni w obozie męskim (BIId), zawartej tam przyjaźni, miłości do romskiej dziewczyny z sąsiedniego, tzw. obozu cygańskiego, oraz zagłady Romów w nocy 2 sierpnia 1944 r.
  - [Wspomnienia ilustrowane drzeworytami Mariana Kościelniaka]
  - Tłumaczenie obcych zwrotów; Wyjaśnienie terminów obcych; Skorowidz nazwiskowy
  - „Hefte von Auschwitz”, nr 8, 1964 zawierają:
Władysław Fejkiel, *Der Hunger in Auschwitz*; Zofia Posmysz, *Die „Sängerin“*; Gracjan Fijałkowski, *Entlassung in Birkenau – BIId*; Danuta Czech, *Kalendarium der Ereignisse im Konzentrationslager Auschwitz-Birkenau*; Reproduktionen zum Kalendarium der Ereignisse im zweiten Halbjahr 1944 und im Januar 1945; Tadeusz Chowaniec, *Epilog*
Namensregister; Ortsregister; Sachregister; Résumé

Nr 9, 1965

- Jerzy Rawicz, *Wstęp do wspomnień Pery Broada* [funkcjonariusza Wydziału Politycznego w KL Auschwitz w napisane przez niego krótko po wojnie, w czasie pobytu, brytyjskiej niewoli; wspomnienia opublikowane w związku z trwającym wówczas procesem esesmanów we Frankfurcie n. Menem].
- *Wspomnienia Pery Broada SS-mana oddziału politycznego w obozie koncentracyjnym Oświęcim*
- Od Redakcji [m.in. informacja o rozpoczęciu prac nad podobozami KL Auschwitz]
- Jerzy Frąckiewicz, *Podobóz Łagischa*
Przyczyny założenia podobozu przy budowanej elektrowni w Łagiszy k. Będzina, władze podobozu, skład narodowościowy i stan liczbowy więźniów, warunki i rodzaje wykonywanych prac, warunki egzystencji, pomoc ze strony miejscowej ludności, ucieczki więźniów, likwidacja podobozu. Plany, zdjęcia i fotokopie dokumentów.
- Anna Zięba, *Podobóz Rajska*
Wysiedlenie polskiej ludności z Rajska k. Oświęcimia, przyczyny założenia podobozu, charakterystyka komand Gärtneri i Pflanzenzucht i wykonywanej pracy przez więźniarki, warunki egzystencji w podobozie, jego likwidacja. Plany, zdjęcia i fotokopie dokumentów.
- Jerzy Frąckiewicz, *Podobóz Golleschau*
Geneza podobozu przy cementowni w Golezowie k. Cieszyna, władze podobozu, skład narodowościowy i stan liczbowy więźniów, warunki i rodzaje wykonywanych prac, odzież i wyżywienie więźniów, szpital, ucieczki i pomocy ze strony ludności, likwidacja podobozu, stan obiektów pozostałych po nim w momencie przygotowania artykułu. Plany, zdjęcia i fotokopie dokumentów.

- Skorowidz nazwiskowy, geograficzny, rzeczowy; Résumé [języki: angielski, francuski, rosyjski]
- Toż w języku niemieckim [w] „Hefte von Auschwitz”, nr 9, 1966

Nr 10, 1967

- Jan Mikulski, *Eksperymenty farmakologiczne w obozie koncentracyjnym Oświęcim-Brzezinka*
Informacje o pseudomedycznych eksperymentach prowadzonych na więźniach przez lekarzy SS, głównie Helmuta Vettera, Edwarda Wirthsa i Friedricha Entressa oraz ich skutkach, a także o testowaniu preparatów, które później miały być wykorzystane do leczenia rozmaitych chorób, głównie tyfusu i flegmon.
- Alicja Glińska, *Dokumentalna wartość pamiętników oświęcimskich w badaniu moralności obozowej*
Fragment pracy doktorskiej pt. „Obraz moralności obozowej w pamiętnikach polskich więźniów Oświęcimia”. Zawiera uzasadnienie wyboru KL Auschwitz jako miejsca badań, omówienie roli pamiętnika w badaniu moralności, a także pamiętników oświęcimskich na tle literatury obozowej.
- Franciszek Piper, *Podobóz Blechhammer*
Geneza podobozu przy budowanych zakładach chemicznych „Hydriewerke” w Błachowni Śląskiej, układ przestrzenny i obiekty podobozu, więźniowie funkcyjni, stan liczbowy, struktura ze względu na przynależność państwową i wiek więźniów, warunki egzystencji, warunki i rodzaje wykonywanych prac, szpital, rodzaje stosowanych kar, likwidacja podobozu. Plany, tabele, zdjęcia i fotokopie dokumentów.
- Emeryka Iwaszko, *Podobóz Janinagrube*
Geneza podobozu przy kopalni węgla kamiennego „Janina” w Libiążu, układ przestrzenny i obiekty podobozu, władze i załoga, skład narodowościowy i stan liczbowy więźniów, warunki egzystencji, warunki i rodzaje wykonywanych prac, likwidacja podobozu. Plany, tabele, zdjęcia i fotokopie dokumentów.
- Anna Zięba, *Wirtschaftshof Budy*
Wysiedlenie ludności z Boru i Bud (przysiółków miejscowości Brzeszcze), podobóz dla więźniów, karna kompania więźniarek, podobóz dla więźniarek na terenie Wirtschaftshof Budy – Folwarku Budy (przyczyny założenia, układ przestrzenny i opis obiektów, skład narodowościowy i stan liczbowy więźniów i więźniarek, warunki egzystencji, warunki i rodzaje wykonywanych prac, likwidacja podobozów), komanda dochodzące, kontakty z miejscową ludnością, ucieczki. W przypadku karnej kompanii również informacje dotyczące masakry więźniarek-Żydówek francuskich w październiku 1942 r. Plany, zdjęcia i fotokopie dokumentów.
- Tadeusz Iwaszko, *Podobóz Laurahütte*
Geneza podobozu przy hucie „Laura” w Siemianowicach, układ przestrzenny i obiekty podobozu, władze i załoga, skład narodowościowy i stan liczbowy więźniów, warunki egzystencji, warunki i rodzaje wykonywanych prac, tajne kontakty z pracownikami huty i miejscową ludnością, ucieczki, likwidacja podobozu. Plany, zdjęcia i fotokopie dokumentów.
- Indeks nazwiskowy, geograficzny, rzeczowy; Résumé [języki: angielski, francuski, rosyjski]

- W „Hefte von Auschwitz”, nr 10, 1967 brak artykułu A. Glińskiej; dodano: Wanda Koprowska, *Tage des Grauens*

Nr 11, 1969

- Danuta Czech, *Deportacja i zagłada Żydów greckich w KL Auschwitz (w świetle tzw. „ostatecznego rozwiązania kwestii żydowskiej”)*
Polityka nazistów wobec Żydów w latach 1933–1942, sytuacja Żydów greckich pod okupacją niemiecką, deportacje do KL Auschwitz, zagłada w komorach gazowych, sytuacja Żydów greckich zarejestrowanych w obozie. Artykuł napisany w oparciu m.in. o zespół 30783 kontrolnych biletów kolejowych wystawionych dla deportowanych Żydów, przechowywanych w Archiwum PMA-B. Tabele i fotokopie dokumentów.
- Anna Zięba, *Geflügelhof Harmense. Farma drobiu Hermęże*
Wysiedlenie mieszkańców wsi Harmęże k. Oświęcimia, początki podobozu Harmense, układ przestrzenny i obiekty podobozu, kierownictwo i załoga, warunki i rodzaje wykonywanych prac, warunki egzystencji więźniów i więźniarek, warunki sanitarne, praca komand dochodzących, ucieczki i przekazywanie informacji, likwidacja podobozu. Plany, zdjęcia i fotokopie dokumentów.
- Anna Zięba, *Wirtschaftshof Babitz. Podobóz przy majątku dworskim Babice*
Wysiedlenie mieszkańców wsi Babice k. Oświęcimia, utworzenie na terenie wsi podobozu, skład narodowościowy i stan liczbowy więźniarek, władze i załoga podobozu, warunki egzystencji, warunki i rodzaje wykonywanych prac, kontakty z miejscową ludnością, ucieczki, likwidacja podobozu. Plany, zdjęcia i fotokopie dokumentów.
- Franciszek Piper, *Podobóz Sosnowitz (I)*
Geneza podobozu założonego w Sosnowcu, skład narodowościowy i stan liczbowy więźniów, władze podobozu, warunki egzystencji, warunki i rodzaje wykonywanych prac, likwidacja podobozu. Fotokopie dokumentów.
- Franciszek Piper, *Podobóz Sosnowitz (II)*
Geneza podobozu założonego przy walcowni żelaza w Sosnowcu, układ przestrzenny i obiekty podobozu, władze i załoga, skład narodowościowy i stan liczbowy więźniów, warunki i rodzaje wykonywanych prac, warunki egzystencji, kontakty z robotnikami cywilnymi, ucieczki, likwidacja podobozu. Plan, zdjęcia i fotokopie dokumentów.
- Irena Strzelecka, *Podobóz „Hindenburg”*
Geneza podobozu założonego przy hucie „Donnesmarck” w Zabrzcu, układ przestrzenny i obiekty podobozu, władze i załoga podobozu, skład narodowościowy i stan liczbowy więźniarek i więźniów, warunki egzystencji, warunki i rodzaje wykonywanych prac, likwidacja podobozu. Plany, zdjęcia i fotokopie dokumentów.
- Irena Bundzewicz, *„Kostek”*
Wspomnienia o więźniach Konstantym Jagielle „Kostku” i Tomaszu Sobańskim, z okresu gdy ukrywali się u rodziców autorki w Krakowie po ucieczce z KL Auschwitz w czerwcu 1944 r.
- Indeks nazwiskowy, geograficzny, rzeczowy; Résumé [języki: angielski, francuski, rosyjski]
- Toż w języku niemieckim [w] „Hefte von Auschwitz”, nr 11, 1970

Nr 12, 1970

- Alfred Konieczny, *Uwagi o początkach obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu*
Geneza KL Auschwitz (aresztowania Polaków w rejonie katowickiej, przepełnienie istniejących tam więzień, utworzenie obozu przejściowego w Sosnowcu, inspekcje koszar w Oświęcimiu, decyzje władz różnego szczebla w sprawie utworzenia tam obozu koncentracyjnego, wysiedlenie mieszkańców sąsiadującej z nim tzw. osady barakowej). Reprodukcyjne dokumenty.
- Emeryka Iwaszko, *Aussenkommando Chelmek. Komando zewnętrzne Chelmek*
Przyczyny utworzenia komanda, jego lokalizacja i obiekty, władze i załoga, skład narodowościowy i stan liczbowy więźniów, warunki egzystencji, warunki i rodzaje wykonywanych prac, śmiertelność wśród więźniów, likwidacja komanda. Plany i reprodukcje dokumentów.
- Franciszek Piper, *Podobóz „Neu-Dachs”*
Geneza podobozu w Jaworznie, którego więźniowie byli zatrudnieni przy rozbudowie tamtejszych kopalń węgla i budowy elektrowni; układ przestrzenny i obiekty podobozu, władze i załoga SS oraz więźniowie funkcyjni, skład narodowościowy i stan liczbowy więźniów, warunki egzystencji, warunki i rodzaje wykonywanych prac, śmiertelność więźniów, ucieczki, formy oporu, kontakty z pracownikami cywilnymi, likwidacja podobozu; spis esesmanów z załogi podobozu „Neu-Dachs”. Plany i reprodukcje dokumentów.
- Tadeusz Iwaszko, *Podobóz „Günthergrube”*
Geneza podobozu przy kopalni węgla „Günther” w Łędzinach k. Nowego Bierunia, układ przestrzenny i obiekty podobozu, władze i załoga, skład narodowościowy i stan liczbowy więźniów, warunki egzystencji, warunki i rodzaje wykonywanych prac, ucieczki, likwidacja podobozu. Plany i reprodukcje dokumentów.
- Irena Strzelecka, *Podobóz „Bismarckhütte”*
Geneza podobozu przy hucie „Batory” („Bismarckhütte”) w Chorzowie, układ przestrzenny i obiekty podobozu, skład narodowościowy i stan liczbowy więźniów, warunki egzystencji, warunki i rodzaje wykonywanych prac, likwidacja podobozu. Plany, zdjęcia i reprodukcje dokumentów.
- Irena Strzelecka, *Podobóz „Hubertushütte” („Arbeitslager Hohenlinde”)*
Geneza podobozu przy hucie „Hubertus” w Łagiewnikach Śląskich k. Bytomia, skład narodowościowy i stan liczbowy więźniów, likwidacja podobozu. Plan i reprodukcje dokumentów.
- Indeks nazwiskowy, geograficzny, rzeczowy; Résumé [języki: angielski, francuski, rosyjski]
- Toż w języku niemieckim [w] „Hefte von Auschwitz”, nr 12, 1970

Nr 13, 1971

- Jerzy Rawicz, *Dokument hańby (przedmowa do pamiętnika J. P. Kremera)* [Pamiętnik pisany w latach 1899–1945 przez Jahanna Paula Kremera, który od 30 sierpnia do 18 listopada 1942 r. pełnił funkcję lekarza obozowego SS w KL Auschwitz. W 1945 r. pamiętnik odnaleziony przez Brytyjczyków. Publikowany fragment zawiera zapiski dotyczące pracy Kremera w obozie].

- Jadwiga Bezwińska, *Wstęp*
- *Pamiętnik Kremera (fragmenty)*
- Alfred Fiderkiewicz, *Wspomnienia z pracy więźnia-lekarza w blokach gruźliczych obozu szpitalnego w Brzezince (lata 1943/44)*

A. Fiderkiewicz pracował jako Leitendenarzt (lekarz prowadzący) na odcinku szpitalnym BIIf w baraku 8 (przeznaczony dla chorych na tyfus plamisty, tyfus brzuszny, różę, szkarlatynę, gruźlicę), a od początku 1944 r. w baraku 17 (dla chorych na gruźlicę). Opis warunków w blokach szpitalnych, metod leczenia, „organizowania” żywności; charakterystyka lekarza SS Heinza Thilo.
- Franciszek Piper, *Podobóz Althammer*

Geneza podobozu przy budowanej elektrowni w Starej Kuźni k. Halemby, rozmieszczenie obiektów i ich przeznaczenie, warunki egzystencji, władze i załoga podobozu, skład narodowościowy i stan liczbowy więźniów, więźniowie funkcyjni, warunki i rodzaje wykonywanych prac, kontakty z pracownikami cywilnymi, likwidacja podobozu. Plany sytuacyjne, zdjęcia i reprodukcje dokumentów.
- Irena Strzelecka, *Podobóz Neustadt*

Geneza podobozu przy fabryce tekstylnej w Prudniku (Neustadt), opis budynku, w którym przebywały więźniarki, skład narodowościowy i stan liczbowy więźniarek, warunki i rodzaj wykonywanych prac, likwidacja podobozu.
- Indeks nazwiskowy, geograficzny, rzeczowy; Résumé [języki: angielski, francuski, rosyjski]
- Toż w języku niemieckim [w] „Hefte von Auschwitz”, nr 13, 1971

Nr 14, 1972

- [Na obwołucie tytuł „Ja chcę żyć...” oraz drzeworyt Jarzega Brandhubera]
- Jadwiga Bezwińska, Danuta Czech, *Przedmowa* [do zapisków więźnia Sonderkommando Lejba {Langfussa} z okresu XI 1942 – XI 1944]
- Roman Pytel, *Od tłumacza*
- Lejb (-), *Rękopis*
- Irena Strzelecka, Andrzej Strzelecki, *Podobozy oświęcimskie w Gliwicach* [wprowadzenie do artykułów na temat podobozów w tym mieście]
- Irena Strzelecka, *Arbeitslager Gleiwitz I*

Geneza podobozu utworzonego przy zakładach naprawczych wagonów w Gliwicach, układ przestrzenny i obiekty podobozu, władze i załoga oraz więźniowie funkcyjni, skład narodowościowy więźniów, warunki egzystencji, represje wobec więźniów, warunki i rodzaje wykonywanych prac, ruch oporu w podobozie i ucieczki, likwidacja podobozu. Plan, zdjęcia i reprodukcje dokumentów.
- Irena Strzelecka, *Arbeitslager Gleiwitz II*

Geneza podobozu przy fabryce sadzy aktywnej w Gliwicach, na terenie której w dwóch odgrodzonych częściach osadzeni byli więźniowie i więźniarki; układ przestrzenny i obiekty podobozu, władze i załoga oraz więźniowie funkcyjni, skład narodowościowy i stan liczbowy więźniów, warunki egzystencji, warunki i rodzaje wykonywanych prac, likwidacja podobozu. Plan, zdjęcia i reprodukcje dokumentów.
- Andrzej Strzelecki, *Arbeitslager Gleiwitz III*

Geneza podobozy przy „Gleiwitzer Hütte” (Hucie Gliwickiej, tzw. starej hucie) w Gliwicach, władze i załoga oraz więźniowie funkcyjni, warunki egzystencji, represje wobec więźniów, kontakty z pracownikami cywilnymi, nieudane próby ucieczek, warunki i rodzaje wykonywanych prac, likwidacja podobozy. Plan, zdjęcia i reprodukcje dokumentów.

- Andrzej Strzelecki, *Arbeitslager Gleiwitz IV*
Geneza podobozy przy koszarach Wehrmachtu w Gliwicach; władze i załoga oraz więźniowie funkcyjni, skład narodowościowy i stan liczbowy, warunki egzystencji, represje wobec więźniów, warunki i rodzaje wykonywanych prac, likwidacja podobozy. Plan, zdjęcia i reprodukcje dokumentów.
- Indeks nazwiskowy, geograficzny, rzeczowy; Résumé [języki: angielski, francuski, rosyjski]
- Toż w języku niemieckim [w] „Hefte von Auschwitz”, nr 14, 1973 [Tytuł na obwolucie „Ich will leben...”]

Nr 15, 1974

- Danuta Czech, *Rola męskiego obozu szpitalnego w KL Auschwitz II*
Struktura służby medycznej SS w KL Auschwitz, początki szpitala w obozie, jego struktura organizacyjna i wyposażenie, selekcje w szpitalu, organizacja i funkcjonowanie szpitala w Birkenau, funkcja bloku 4 (7 nowej numeracji), epidemia tyfusu w obozie w 1942 r. i metody jej zwalczania, przyczyny poprawy sytuacji chorych więźniów w kwietniu 1943 r., utworzenie i struktura odcinka szpitalnego BIIf w Birkenau, lekarze-więźniowie, warunki leczenia, lekarze SS, więźniowie funkcyjni w Birkenau, rola dra Romana Zenk-tellera, żywienie chorych, ich stan liczbowy, sytuacja w styczniu 1945 r.
- Antoni Makowski, *Organizacja, rozwój i działalność szpitala więźniarskiego w Monowicach (KL Auschwitz III)*
Utworzenie i stan organizacyjny szpitala, lekarze-więźniowie i personel pomocniczy, wyposażenie, żywienie chorych, lekarze SS, warunki i metody leczenia, śmiertelność w szpitalu, zaopatrzenie w leki, procedury przyjmowania do szpitala i wypisywania z niego, postępowanie ambulatoryjne, wykonywane zabiegi i operacje, częstsze przypadki chorobowe i sposoby leczenia, zapobieganie chorobom, nadzór sanitarny nad obozowym domem publicznym, eksperymenty pseudomedyczne prowadzone przez lekarzy SS, funkcje szpitala. Plany, zdjęcia, fotokopie dokumentów, wykazy personelu lekarskiego, pomocniczego i administracyjnego zatrudnionego w szpitalu, wyciąg z książki ewidencji chorych HKB (szpitala dla więźniów) Buna-Monowice.
- Andrzej Strzelecki, *Podobóz Jawischowitz*
Geneza podobozy we wsi Jawiszowice; osadzeni w nim więźniowie pracowali w kopalni węgla kamiennego „Brzeszcze”, układ przestrzenny i obiekty podobozy, władze i załoga oraz więźniowie funkcyjni, stan liczbowy i struktura narodowościowa więźniów, warunki egzystencji, szpital dla więźniów, selekcje w szpitalu, śmiertelność wśród więźniów, orkiestra, prace plastyczne rzeźbiarza i malarza Jakuba Markiela, warunki i rodzaje prac wykonywanych przez więźniów, dochody KL Auschwitz z tytułu wynajmowania więźniów do pracy, przypadki sabotowania pracy przez więźniów, kontakty z pracownikami cywilnymi, ruch oporu, ucieczki, pomoc miejscowej ludności dla więźniów, ewakuacja i likwidacja podobozy. Plany, wykresy, zdjęcia i reprodukcje dokumentów.

- Indeks nazwiskowy, geograficzny, rzeczowy; Résumé [języki: angielski, francuski, rosyjski]
- Toż w języku niemieckim [w] „Hefte von Auschwitz”, nr 15, 1975

Nr 16, 1975

- Anna Lebda-Wyborna, *Poezja powstała w KL Auschwitz*
Geneza poezji obozowej, poeci obozowi, krótka charakterystyka ich twórczości w obozie (Tadeusz Borowski, Jan Maria Gisges, Tadeusz Hołuj, Kazimierz Paszkowski, Krystyna Żywulska, Monika Dombke, Konstanty Jagiełło, Edmund Polak, Franciszek Stryj), antologia niepublikowanych wierszy, analiza poezji obozowej (ucieczka od realiów życia obozowego, przedstawienie tych realiów, obrazy charakterystyczne z życia więźnia, ogólny obraz obozu, zdarzenia wyjątkowe i szczególne na tle życia w obozie), specyfika poezji obozowej.
- Tadeusz Iwaszko, *Podobóz „Fürstengrube”*
Geneza podobozu przy kopalni węgla kamiennego „Fürstengrube” i przy budowanej nowej kopalni w Wesołej k. Mysłowic, plany i budowa podobozu, układ przestrzenny i obiekty, władze i załoga oraz więźniowie funkcyjni, stan liczbowy i struktura narodowościowa więźniów, warunki egzystencji, wyżywienie, szpital dla więźniów, represje wobec więźniów, orkiestra, próby działalności kulturalnej, warunki i rodzaje wykonywanych prac, wydajność i wielkość wydobycia węgla, struktura zatrudnienia w kopalni, ucieczki, ruch oporu, ewakuacja i likwidacja podobozu, masowy mord dokonany przez esesmanów 27 stycznia 1945 r. Plany, wykresy, zdjęcia, reprodukcje dokumentów; spis esesmanów z załogi podobozu.
- Franciszek Piper, *Podobóz Trzebinia*
Geneza podobozu przy rafinerii ropy naftowej w Trzebini, usytuowanie i obiekty podobozu, warunki zatrudnienia więźniów, władze i załoga, firmy zatrudniające więźniów, stan liczbowy i przynależność państwowa więźniów, warunki i rodzaje wykonywanych prac, wydajność pracy, represje wobec więźniów, warunki egzystencji, wyżywienie, struktura wiekowa, ewakuacja i likwidacja podobozu. Plany, tabele, zdjęcia i reprodukcje dokumentów, spis esesmanów z załogi podobozu.
- Indeks nazwiskowy, geograficzny, rzeczowy; Résumé [języki: angielski, francuski, rosyjski]
- „Hefte von Auschwitz”, nr 16, 1978 zawierają:
Tadeusz Iwaszko, *Das Nebenlager „Fürstengrube”*; Franciszek Piper, *Das Nebenlager Trzebinia*; Karl Lill, *Erinnerungen* [wspomnienia niepublikowane w wersji polskiej „Zeszytów Oświęcimskich“]; Czesław Ostańkiewicz, *Isolierstation – „Letzter” Block*; Jan Maria Gisges, *Die Station der flammenden Nacht* [obydwa teksty wspomnieniowe publikowane w numerze 8, 1967]
Personenregister; Ortsregister; Sachregister

Nr 17, 1975

- Franciszek Piper, *Zatrudnienie więźniów KL Auschwitz w przemyśle górnośląskim*
Eksploatacja siły roboczej więźniów w niemieckich obozach koncentracyjnych, specyficzne cechy zatrudnienia więźniów w KL Auschwitz, zakłady przemysłowe w pobliżu KL Auschwitz oraz podobozy przy zakładach przemysłowych i kopalniach na Śląsku

- i w Małopolsce Zachodniej, struktura organizacyjna podobozów, organizacja zatrudnienia więźniów w obozach koncentracyjnych i w KL Auschwitz, procedury wynajmowania więźniów przez przedsiębiorstwa, nadzór nad więźniami, warunki i rodzaje pracy, warunki zatrudnienia więźniów w poszczególnych gałęziach przemysłu, koncerny niemieckie zatrudniające więźniów, zyski czerpane z ich pracy przez SS, koncerny i państwo. Reprodukcyjne dokumentów i wykaz podobozów KL Auschwitz przy zakładach przemysłowych.
- Andrzej Strzelecki, *Podobóz „Charlottegrube”*
Geneza podobozu przy kopalni węgla „Charlotte” w Rydułtowach k. Rybnika, usytuowanie i obiekty podobozu, władze i załoga, stan liczbowy i struktura narodowościowa więźniów, warunki egzystencji, warunki i rodzaje wykonywanych prac, pomoc więźniom ze strony pracowników cywilnych, ewakuacja i likwidacja podobozu. Plany sytuacyjne, tabele, zdjęcia, reprodukcje dokumentów; wykaz więźniów podobozu; wykaz członków SS-Wachkommando Charlottegrube.
  - Franciszek Piper, *Podobóz „Eintrachthütte”*
Geneza podobozu przy „Hucie Zgoda” („Eintrachthütte”), usytuowanie i obiekty podobozu, władze i załoga, personalia niektórych więźniów, ich narodowość i stan liczbowy, warunki i rodzaje wykonywanych prac, represje wobec więźniów, warunki życia, „opieka” medyczna, wyżywienie, kontakty z pracownikami cywilnymi i pomoc z ich strony, ucieczki (jedna przez podkop pod ogrodzeniem), ewakuacja i likwidacja podobozu. Plany sytuacyjne, tabele, zdjęcia, reprodukcje dokumentów; wykaz esesmanów z załogi podobozu.
  - Teresa Cegłowska, *Karne kompanie w KL Auschwitz*
Karna kompania więźniów (Strafkompanie – SK): założenie, miejsca pobytu w obozie, przyczyny i okres osadzenia, tzw. książka karnej kompanii, dalszy los i struktura wiekowa więźniów skierowanych do SK, warunki egzystencji, warunki i rodzaje wykonywanych prac, załoga wartownicza, funkcyjni, ucieczki, stany liczbowe. Kompania wychowawcza więźniów (Erziehungskompanie): założenie, przyczyny osadzenia, miejsca i warunki pobytu w obozie, warunki i rodzaje wykonywanych prac. Karna kompania więźniarek: przyczyna utworzenia, przyczyny skierowania do SK, załoga wartownicza, miejsca, warunki i rodzaje pracy, masakra więźniarek w październiku 1942 r., ucieczki. Zdjęcia i fotokopie dokumentów.
  - Indeks nazwiskowy, geograficzny, rzeczowy; Résumé [języki: angielski, francuski, rosyjski]
  - Toż w języku niemieckim [w] „Hefte von Auschwitz”, nr 17, 1985

Nr 18, 1983

- Irena Strzelecka, *Pierwsi Polacy w KL Auschwitz*
Geneza KL Auschwitz, charakterystyka więzień w Tarnowie i Nowym Wiśniczu oraz obozu przejściowego w Sosnowcu, z których przywieziono pierwszych 1389 polskich więźniów, przyczyny aresztowania, pierwsze transporty; specyfika sytuacji więźniów w początkowym okresie istnienia obozu: nieregulowany system jego organizacji, terroryzowanie więźniów, zmuszanie ich do długotrwałych ćwiczeń, wykorzystanie więźniów jako niewolniczej siły roboczej, warunki egzystencji, warunki i rodzaje wykony-

wanych prac, system kar w pierwszych tygodniach istnienia obozu, ucieczka Tadeusza Wiejowskiego, początki „opieki” medycznej, dalsze losy więźniów w obozie. Wykazy więźniów z pierwszych transportów według kolejności numerów. Zdjęcia i reprodukcje dokumentów.

- Tadeusz Iwaszko, *Ucieczki więźniarek z KL Auschwitz*
Charakterystyka ucieczek ze szczególnym uwzględnieniem ucieczek z karnej kompanii dla więźniarek w Budach i z tamtejszego podobozu żeńskiego (kto uciekał, kiedy, przebieg ucieczki i jej finał), charakterystyka ucieczek z trasy ewakuacyjnej, statystyka ucieczek i wnioski końcowe. Zdjęcia, reprodukcje dokumentów i niepełny wykaz nazwiskowy więźniarek-uciekinierek z KL Auschwitz (w układzie chronologicznym).
- Irena Strzelecka i Tadeusz Szymański, *Podobozy Tschechowitz-Bombensuchenkommando i Tschechowitz-Vacuum*
Przyczyny założenia podobozu Tschechowitz-Bombensuchenkommando, którego więźniowie zatrudnieni byli przy usuwaniu niewypałów w okolicy Czechowic i Bielska, usytuowanie i obiekty podobozu, władze i załoga, skład narodowościowy więźniów, warunki egzystencji, warunki pracy, likwidacja komanda. Przyczyny założenia podobozu Tschechowitz-Vacuum przy rafinerii ropy naftowej w Czechowicach, jego usytuowanie i obiekty, władze i załoga, stan liczbowy i struktura narodowościowa więźniów, warunki egzystencji, wyżywienie, próby ucieczek, warunki i rodzaje prac, ewakuacja i likwidacja podobozu, zamordowanie chorych więźniów przez esesmanów. Plany, zdjęcia i reprodukcje dokumentów.
- Emeryka Iwaszko, *Podobóz Brünn*
Geneza podobozu w Brnie, którego więźniowie byli zatrudnieni przy budowie gmachu Akademii Technicznej SS, jego usytuowanie, władze i załoga wartownicza podobozu, skład narodowościowy i stan liczbowy więźniów, warunki egzystencji, wyżywienie, „opieka” medyczna, warunki i rodzaje wykonywanych prac, kontakty z pracownikami cywilnymi, ewakuacja i likwidacja podobozu. Plany, zdjęcia i reprodukcje dokumentów.
- Andrzej Pankowicz, *KL Auschwitz w procesach norymberskich (1945–1949)*
Rola KL Auschwitz w postępowaniu dowodowym przed Międzynarodowym Trybunałem Wojskowym (proces głównych zbrodniarzy wojennych) i Amerykańskimi Trybunałami Wojskowymi: proces lekarzy SS, proces nr IV i VII centralnych instytucji SS – WVHA i RSHA, proces nr VI IG Farben, procesy nr X, XI, XII Kruppa, naczelnego dowództwa Wehrmachtu i Wilhelmstrasse (ministrów, wysokich urzędników państwowych, przedstawicieli armii i bankowości).
- Indeks nazwiskowy, geograficzny, rzeczowy; Résumé [języki: niemiecki, francuski, rosyjski]
- Toż w języku niemieckim [w] „Hefte von Auschwitz”, nr 18, 1990; brak indeksu rzeczowego.

Nr 19, 1988

- Henryk Świebocki, *Przyobozowy ruch oporu w akcji niesienia pomocy więźniom KL Auschwitz*
Warunki działania przyobozowego ruchu oporu, powstanie i rozwój konspiracji przyobozowej, próby koordynacji działań (Związek Walki Zbrojnej-Armia Krajowa obwodu

oświęcimskiego, grupa Batalionów Chłopskich i organizacja „Raclawice”, grupa Polskiej Partii Socjalistycznej z Brzeszcz, Polska Partia Robotnicza), nawiązanie łączności z obozem, pomoc ludności dla więźniów, formy pomocy ze strony organizacji konspiracyjnych (pomoc materialna, potajemne kontakty z rodzinami, organizowanie ucieczek, przekazywanie informacji i dokumentów o zbrodniach SS). Zdjęcia i reprodukcje dokumentów.

- Adam Cyra, *Spadochroniarz „Urban”*
Konspiracyjna działalność cichociemnego ppor. Stefana Jasińskiego „Urbana”, skierowanego wiosną 1944 r. przez oddział II Komendy Głównej Armii Krajowej do pracy wywiadowczej w okolicach KL Auschwitz oraz w celu zorientowania się co do możliwości uwolnienia więźniów. Działalność zakończona aresztowaniem i osadzeniem w obozie, gdzie zginął w niewyjaśnionych okolicznościach. Zdjęcia i reprodukcje dokumentów.
- Irena Strzelecka, *Obóz męski w Brzezince (BIb) marzec 1942 – lipiec 1943*
Geneza obozu na terenie wsi Brzezinka, budowa odcinka BIb, władze obozu, więźniowie, warunki egzystencji (rejestracja, kwarantanna wejściowa, porządek dnia, praca, apel wieczorny, czas wolny), warunki i rodzaje pracy, „szpital” obozowy, ruch oporu, ucieczki, przeniesienie na teren odcinka BIId. Zdjęcia i reprodukcje dokumentów.
- Indeks nazwiskowy, geograficzny, rzeczowy; Résumé [języki: francuski, niemiecki, rosyjski]
- Toż w języku niemieckim [w] „Hefte von Auschwitz”, nr 19, 1995

Nr 20, 1993

- Irena Strzelecka, *Oddział kobiecy (Frauenabteilung) w męskim obozie macierzystym w Oświęcimiu*
Geneza oddziału, transporty więźniarek (kraje i miasta, z których przyjeżdżały, ich narodowość i liczba), władze obozowe, dozorczyńnię, procedury przyjęcia do obozu, „szpital”, warunki i rodzaje prac, przejawy ruchu oporu, likwidacja oddziału kobiecego i przeniesienie do Birkenau. Plan sytuacyjny, zdjęcia i reprodukcje dokumentów.
- Irena Strzelecka, *Obóz kwarantanny dla więźniów mężczyzn w Brzezince (BIIa)*
Założenie obozu kwarantanny, więźniowie (narodowość, liczba), władze i załoga SS, warunki egzystencji więźniów (procedura przyjęcia, warunki zakwaterowania, wyżywienie, porządek dnia, represje wobec więźniów), ambulatorium i przejściowy „szpital”, przejawy ruchu oporu, likwidacja obozu kwarantanny. Plan sytuacyjny, zdjęcia i reprodukcje dokumentów.
- Miroslav Kárný, *Obóz rodzinny w Brzezince (BIIf) dla Żydów z getta Theresienstadt*
Uwagi metodologiczne, geneza obozu rodzinnego, transporty, przybycie do Birkenau, usytuowanie i obiekty obozu, warunki i rodzaje prac, wyżywienie, paczki żywnościowe, więźniowie funkcyjni, dzieci w obozie, śmiertelność, zagłada części więźniów w komorach gazowych 8 marca 1944 r., możliwości i ograniczenia ruchu oporu, likwidacja obozu rodzinnego (ewakuacja części więźniów, zagłada pozostałych w komorach gazowych 10 i 11 lipca 1944 r.), powody utrzymywania obozu rodzinnego w Birkenau. Zdjęcia i reprodukcje dokumentów.
- Max Mannheimer, *Terezin – Auschwitz – Warszawa – Dachau. Wspomnienia*
Wspomnienia M. Mannheimera, Żyda z Nowego Jičina (Czechy) z okresu od października 1938 r. do kwietnia 1945 (we wstępie również z wcześniejszego okresu): sytuacja Żydów w Protektoracie Czech i Moraw, osadzenie w Terezynie na początku 1943 r.,

transport do KL Auschwitz na początku lutego tego roku, pobyt w obozie, skierowanie do Warszawy w celu odgruzowania getta na początku października 1943 r., transport do KL Dachau w lipcu 1944 r., ewakuacja i wyzwolenie przez żołnierzy amerykańskich 30 kwietnia 1945 r.

- Aleksander Lasik, *Obsada osobowa służby zdrowia SS w obozie koncentracyjnym Oświęcim-Brzezinka w latach 1940–1945*

Struktura organizacyjna niemieckich obozów koncentracyjnych, struktura, zadania i funkcjonowanie garnizonowej i obozowej służby zdrowia SS w KL Auschwitz; biogramy lekarzy garnizonowych, obozowych, oddziałów SS, kierowników stacji dentystycznej, lekarzy dentystów SS, kierowników i esesmanów zatrudnionych w obozowej aptece, kierowników, lekarzy i innych esesmanów zatrudnionych w Instytucie Higieny, lekarzy nie związanych służbowo ze strukturami organizacyjnymi KL Auschwitz, wykonujących eksperymenty na więźniach; sióstr Niemieckiego Czerwonego Krzyża. Zdjęcia.

- Helena Kubica, *Dr Mengele i jego zbrodnie w obozie koncentracyjnym Oświęcim-Brzezinka*

Życie, edukacja i przebieg służby w SS Josefa Mengele do czasu skierowania do KL Auschwitz, służba w obozie od 30 maja 1943 r. na stanowisku lekarza naczelnego w tzw. obozie familijnym dla Cyganów w Birkenau, następnie na takim samym stanowisku na terenie odcinka szpitalnego (BIIf), charakterystyka prowadzonych przez niego eksperymentów: badania antropologiczne na różnych grupach rasowych, głównie Romach, na bliźniętach jednojajowych (na ich marginesie również badania nad fizjologią i patologią skarlenia), nad dziećmi o różnym zabarwieniu tęczówki oraz nad dziećmi z innymi wadami wrodzonymi, a także nad zgorzelą policzka – rakiem wodnym; informacje o miejscach przeprowadzonych eksperymentów, warunkach egzystencji ofiar poddanych eksperymentom, przebiegu badań i eksperymentów, również o powojennych losach J. Mengele. Wykazy więźniów oraz więźniarek (w tym bliźniąt), a także bliźniąt narodowości cygańskiej – ofiar jego eksperymentów. Plany sytuacyjne, zdjęcia i reprodukcje dokumentów.

- Indeks nazwiskowy, geograficzny, rzeczowy; Résumé [języki: francuski, niemiecki]
- Toż w języku niemieckim [w] „Hefte von Auschwitz”, nr 20, 1997

Nr 21, 1995

- Andrzej Strzelecki, *Grabież mienia ofiar KL Auschwitz*

Ograbianie więźniów zarejestrowanych w obozie (odbieranie nowo przywiezionym przedmiotów osobistego użytku, konfiskata rzeczy pozostałych po zmarłych, kompleksowa konfiskata mienia więźniów żydowskich, różne inne formy ograbiania więźniów). Grabież mienia Żydów – ofiar masowej zagłady (organizacja i procedura grabieży, magazynowanie zagrabionego mienia i przygotowanie go do wykorzystania, podział i wykorzystanie łupu). Nielegalne formy wykorzystania zagrabionego mienia (przejmowanie niektórych dóbr przez więźniów, rabunek indywidualny dokonywany przez członków SS). Reprodukcje i odpisy dokumentów.

- Andrzej Strzelecki, *Wykorzystanie zwłok ofiar obozu*

Wykorzystanie metali dentystycznych usuniętych z uzębienia więźniów zmarłych w obozie oraz metali dentystycznych z uzębienia Żydów – ofiar masowej zagłady, rozporządzenia i korespondencja w sprawie gromadzenia i wykorzystania włosów ludzkich, wy-

- korzystanie włosów kobiet żydowskich – ofiar bezpośredniej zagłady, kości, popiołów, tłuszczu i mięsa ludzkiego, zwłok. Reprodukcje i odpisy dokumentów.
- Jerzy Dębski, *Tablice obozowe źródłem do historii KL Auschwitz*
Artykuł napisany w oparciu o zbiór 95 tablic z KL Auschwitz przechowywanych w Dziale Zbiorów Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau. Charakterystyka następujących rodzajów tablic: ostrzegawczych, nakazu i zakazu, służących do prowadzenia ewidencji więźniów, wykonanych w blokach więźniarskich i komandach, związanych z gospodarką magazynową, wykonanych na użytek esesmanów. Zdjęcia.
  - Aleksander Lasik, *Ściganie, sądzenie i karanie członków oświęcimskiej załogi SS. Procedura. Zagadnienie winy i odpowiedzialności*
Liczebność esesmanów w KL Auschwitz, system weryfikacji osób podejrzanych o zbrodnie wojenne w strefach okupacyjnych Austrii i Niemiec, aresztowanie esesmanów z załogi KL Auschwitz, podstawy prawne do karania byłych esesmanów w Polsce, zakres odpowiedzialności poszczególnych esesmanów za zbrodnie popełnione w obozach koncentracyjnych, procesy esesmanów z KL Auschwitz w Polsce i innych krajach – statystyka, wnioski. Załącznik: Wykaz członków załogi obozu sądzonych po II wojnie światowej.
  - Noemi Judkowski, „*U nas w Auschwitz*” [fragment wspomnień opublikowanych w języku angielskim pt. *A Requiem for Two Families* (Vancouver 1990). Przypisy opracowała Irena Strzelecka]
Wspomnienia N. Judkowski, Żydówki z Warszawy, przywiezionej do Birkenau z KL Lublin (Majdanek) 1 lipca 1943 r.: transport do obozu, przyjęcie, osadzenie na odcinku B1b, warunki panujące w obozie, charakterystyka więźniarek funkcyjnych, hierarchia społeczności więźniarskiej, charakterystyka więźniarek różnych narodowości, praca w biurze budowy obozu (Bauleitung), charakterystyka więźnia tego komanda, prof. Politechniki Warszawskiej Zygmunta Balickiego, potajemne kopiowaniu planów krematoriów wyniesionych później z obozu, transporty Żydów węgierskich, ucieczki m.in. Mali Zimetbaum i Edwarda Galińskiego, przeniesienie do obozu macierzystego we wrześniu 1944 r., marsz śmierci, ucieczka, ukrywanie się u polskiej rodziny, oswobodzenie przez żołnierzy sowieckich, przesłuchania, powrót do Warszawy. Reprodukcje rysunków autorki i dokumentów.
  - Recenzje i omówienia:
    - Profesor Józef Bogusz a cykl „Oświęcim” *Przeglądu Lekarskiego* (Jan Maślowski)
    - *Criminal Experiments on Human Beings In Auschwitz and War Research Laboratories: twenty Women Prisoners Accounts*. Compiled, translated and edited by Lore Shelley. Foreword by Yehuda Bauer. Mellen Research University Press, San Francisco 1991 (Piotr Setkiewicz)
    - Tzvetan Todorov, *Face à l'extrême*. Editions du Seuil, Paris 1991 (Antoni Stańczyk)
    - Józef Garliński, *Oświęcim walczący*, “Volumen”, Warszawa 1992 (Adam Cyra)
    - Avraham Harshalom, *Znovuzrozen z popela*, Naše vojsko, Praha 1992 (Andrzej Strzelecki)
    - *Schreiberinnen des Todes*. Dokumentation von Lore Shelley, AJZ, Bielefeld 1992 (Jerzy Dębski)
    - Jean-Claude Pressac, *Les crématoires d'Auschwitz. La machinerie du meurtre de masse*. CNRS Editions, Paris 1993 (Franciszek Piper)

- Indeks osobowy, geograficzny, rzeczowy; Résumé [języki: angielski, francuski]
- Toż w języku niemieckim [w] „Hefte von Auschwitz”, nr 21, 2000

Nr 22, 1998

- Piotr Setkiewicz, *Wybrane problemy z historii IG Werk Auschwitz*
Geneza budowy fabryki IG Farben w pobliżu Oświęcimia; skład narodowościowy, liczebność i efektywność zatrudnienia siły roboczej w fabryce IG Farben w Monowicach; więźniowie KL Auschwitz w komando Buna-Werke IV 1941–VII 1942), warunki egzystencji i pracy więźniów w obozie w Monowicach (X 1942–I 1945), wydajność pracy więźniów, obóz dla więźniów wychowawczych w Monowicach; robotnicy wolni i przymusowi (Niemcy, Polacy, obóz pracy przymusowej dla Polaków nr 50, robotnicy z krajów Europy zachodniej, robotnicy ze Wschodu; jeńcy wojenni: niezrealizowany projekt zatrudnienia w fabryce w Monowicach jeńców sowieckich, jeńcy angielscy i włoscy). Plany, wykresy, tabele, zdjęcia, reprodukcje dokumentów.
- Irena Strzelecka, *Obóz męski w Brzezince (BIId). Lipiec 1943 – styczeń 1945 rok*
Początki, usytuowanie, zabudowa i zagospodarowanie obozu, więźniowie (stan liczbowy, struktura narodowości, hierarchia), władze i załoga obozu, więźniowie funkcyjni, warunki egzystencji, ambulatorium, warunki i rodzaje pracy, ruch oporu, ucieczki, ewakuacja; Załączniki: niepełny wykaz nazwiskowy więźniów-uciekierów z obozu męskiego (BIId), niepełny wykaz komand i więźniów z obozu BIId pełniących funkcje w nadzorze pracy, głównie jako kapo i vorarbeiterzy, niepełny wykaz więźniów funkcyjnych w blokach mieszkalnych w obozie BIId w okresie VII 1943–I 1945, fragment listu byłego więźnia Kuby Balabana (nr 86794) do dyrekcji Państwowego Muzeum w Oświęcimiu, fragmenty relacji byłego więźnia Łazara Grejsa (nr B 2810), fragmenty relacji byłego więźnia Jana Kupca (nr 790), opis kontroli zawieszania (Läusekontrolle) w obozie BIId zawarty we wspomnieniach byłego więźnia Alfreda Fiderkiewicza, opis pracy więźniów przy budowie: filtrów, komendantury obozu, III odcinka budowlanego tzw. Meksyku, przy wykopie dołów w pobliżu krematorium V, zawarty we wspomnieniach byłego więźnia Wojciecha Kaweckiego, opis selekcji zawarty we wspomnieniach byłego więźnia Ryszarda Kordka oraz W. Kaweckiego. Plany, zdjęcia, reprodukcje rysunków i dokumentów.
- Ludmila Nesládková, *Żydzi ostrawscy w „Akcji Nisko” i ich późniejsze losy. 1939–1940 rok*
Historia i charakterystyka gminy żydowskiej w Morawskiej Ostrawie (lata 70. XIX w. –1939), sytuacja Żydów w Protektoracie Czech i Moraw, geneza „Akcji Nisko”, wysiedlenia Żydów ostrawskich, przygotowania i przebieg transportów, powrót części wysiedlonych i możliwe tego przyczyny, zagłada Żydów ostrawskich. Tabele z danymi deportowanych (stan cywilny, liczba posiadanych dzieci, miejsce urodzenia, zawód).
- Tobiasz Cytron, *Tragiczne losy dzieci z getta białostockiego*
Historia około 2000 dzieci wywiezionych z białostockiego getta w sierpniu 1943 r. rzekomo w celu wymiany za jeńców niemieckich. Dzieci przywieziono do Birkenau, później do getta w Terezynie, a stamtąd z powrotem do Birkenau, gdzie zostały zamordowane w komorach gazowych w październiku 1943 r.
- Marian Grzegorz Gerlich, *Auschwitz – dylematy i rozterki. Wizja obozu w świetle „ludowych” przekazów górnośląskich*

Uwagi metodologiczne, ogólna charakterystyka Auschwitz, przyczyny założenia KL Auschwitz: dylemat „Opatrzności Bożej”, dylemat szatana, Auschwitz jako zapowiedź Apokalipsy, oprawcy i ofiary.

- Recenzje:
- Deborah Dwork, Robert Jan van Pelt, *Auschwitz, 1270 to the present*, W.W. Norton & Co, New York, London 1996 (Piotr Setkiewicz)
- Gabriele Czarnowski, *Das kontrollierte Paar. Ehe- und Sexualpolitik im Nationalsozialismus*, Weinheim 1991 (Ryszard Kaczmarek)
- Indeks osobowy, geograficzny, rzeczowy; Résumé [języki: angielski, francuski]
- Toż w języku niemieckim [w] „Hefte von Auschwitz”, nr 22, 2002

Nr 23, 2002

- Jonathan Huener, *Geneza państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau i jego koncepcja. Lata 1945–1947*
Pierwsze starania o nadanie Auschwitz statusu miejsca upamiętniającego ofiary, rozważania nad pojęciami „męczennik”, „martyrologia”, prawne, polityczne i materialne warunki funkcjonowania miejsca pamięci w pierwszych latach po wojnie, pierwsze działania pracowników Muzeum, dyskusje i problemy dotyczące zachowania terenów byłego obozu i rozwoju Muzeum.
- Piotr Setkiewicz, *Podobóz Bobrek*
Geneza podobozu w miejscowości Bobrek k. Oświęcimia, prace przygotowawcze, usytuowanie i obiekty podobozu, warunki egzystencji, wyżywienie, „opieka” lekarska, warunki i rodzaje wykonywanych prac, liczba i skład narodowościowy więźniów, warunki życia i pracy więźniarek, ich liczba, władze i załoga, ewakuacja i likwidacja podobozu. Zdjęcia, plany i wykresy.
- Jerzy Dębski, *Członkowie Komendy Głównej SZP-ZWZ-AK więźniami KL Auschwitz*
Los 30 członków KG ZWZ-AK (od szczebla kierownika referatu wzwyż) po ich aresztowaniu, ze szczególnym uwzględnieniem uwięzienia w KL Auschwitz; w drugiej części ich noty biograficzne.
- Adam Cyra, Sebastian Piątkowski, *Transport radomski do KL Auschwitz z dnia 25 lutego 1941 roku*
Geneza i przebieg aresztowań wśród kierowniczych grup społeczeństwa polskiego w Generalnym Gubernatorstwie w styczniu 1941 r., zwłaszcza w dystrykcie radomskim, transport 290 aresztowanych do KL Auschwitz 25 lutego, ich los w obozie. Załącznik: Lista osób przywiezionych do KL Auschwitz w dniu 25 lutego 1941 r. transportem z Radomia (nr 10442–10731).
- Jadwiga Kulasza, *O pisaniu i „wydawaniu” bajek w KL Auschwitz*
Charakterystyka legalnej i tajnej twórczości artystycznej więźniów w KL Auschwitz, geneza przygotowania i „wydawania” bajek dla dzieci przez więźniów, głównie z Zentralbauleitungu (centralnego kierownictwa budowy [obozu]), warunki i sposoby przygotowania, kopiowania, potajemnego „kolportażu” bajek, autorzy tekstów i ilustracji, charakterystyka zawartości bajek, ich adresaci. Załącznik: Lista więźniów uczestniczących w wydaniu bajek w obozie.
- Werner Rentz, *Auschwitz jako rzeczywistość obiektywna w pierwszym frankfurckim procesie oświęcimskim*

- Geneza przeprowadzenia wizji lokalnej na terenie Państwowego Muzeum w Oświęcimiu w związku z prowadzonym tzw. pierwszym procesem frankfurckim (1963–1965), przebieg wizji lokalnej od 12 do 16 grudnia 1964 r., jej znaczenie dla dalszego przebiegu procesu.
- Piotr Setkiewicz, *Budowa IG Werk Auschwitz jako „niezamierzony impuls” dla stworzenia w Oświęcimiu ośrodka zagłady Żydów?*
Rozważania nad genezą zagłady Żydów w Auschwitz; budowa Birkenau jako obozu dla jeńców sowieckich przeznaczonych do pracy w niemieckim przemyśle, z powodu wysokiej śmiertelności jeńców zastąpienie ich przez Żydów wybranych z transportów kierowanych do Auschwitz na zagładę.
  - Artur Szyndler, *Nazistowski mit krwi i rasy i jego korzenie*
Pojęcie mitu, jego rola i funkcje, cechy mitu dawniej i obecnie, współczesna koncepcja mitu Ernsta Cassirera, mit i myślenie mityczne, mit polityczny, mity nazistowskie, rodowód intelektualny III Rzeszy, mit krwi i rasy (rasa, Żydzi, krew, nowy porządek, prawo), poglądy Hitlera w „Mein Kampf”, mit XX wieku Alfreda Rosenberga.
  - Wspomnienia:
    - Jan Karcz (nr obozowy 1405), *Komando „Praga”*
Wspomnienia z pracy w komandzie zajmującym się hodowlą bydła, trzody chlewnej, owiec i koni w zaadaptowanych budynkach dawnej montowni samochodów „Praga” w pobliżu stacji kolejowej Oświęcim, warunki pracy, charakterystyka współwięźniów, częste wzmianki o Bernardzie Świerczynie i „Dżonim” Lechenichu, przykłady „organizowania” żywności, wizyta Himmlera w lipcu 1942 r. Wspomnienia z okresu jesień 1941 – lato 1942 r.
  - Recenzje:
    - Hermann Weiß (Hrsg.), *Biographisches Lexikon zum Dritten Reich*, S. Fischer Verlag, Frankfurt am Main 1998 (Stanisław Kania)
    - Richard Newman, Karen Kirtley, *Alma Rose. Vienna to Auschwitz*, Amadeus Press, Portland 2000 (Piotr Setkiewicz)
    - Rena Kornreich Gelissen (with Heather Dune Macadam), *Rena's Promise. A story of Sisters in Auschwitz*, Beacon Press, Boston 1995 (Piotr Setkiewicz)
    - Mieczysław Ociepko, Jerzy Miller (red.), *Księga Wielkopolan – więźniów KL Auschwitz-Birkenau*, Poznań 1999 (Adam Cyra)
    - Alexandra-Eileen Wenck, *Zwischen Menschenhandlung und „Endlösung“: Das Konzentrationslager Bergen-Belsen*, Ferdinand Schöningh Verlag, Paderborn – München – Wien – Zürich 2000 (Bohdan Piętka)
  - Indeks [osobowy, geograficzny]
  - Toż w języku niemieckim [w] „Hefte von Auschwitz”, nr 23, 2008

Nr 24, 2008

- Irena Strzelecka, *Obóz kobiecy (Frauenlager) w KL Auschwitz-Birkenau (B1a, B1b)*
Początek funkcjonowania obozu kobiecego w Birkenau, opis obozu i jego obiektów, charakterystyka więźniarek (narodowość, przyczyny uwięzienia, stan liczbowy), władze obozowe (kierownictwo, nadzorcynie, więźniarki funkcyjne), egzystencja więźniarek (przyjęcie do obozu, kwarantanna wejściowa, warunki „mieszaniowe”, „higieniczne”, wyżywienie, apele, odswadzania, selekcje w obozie, rola bloku 25, system kar wobec

więźniarek, sporadyczna kwarantanna zwolnieniowa, kwarantanna wyjściowa do innych obozów, warunki i rodzaje wykonywanych prac, szpital, formy ruchu oporu, ucieczki. Zdjęcia, reprodukcje dokumentów.

- Jochen August, *Transport 575 więźniów KL Auschwitz do Sonnenstein (28 lipca 1941 roku). Rekonstrukcja zniszczonej listy transportu*
Rekonstrukcja wydarzeń związanych z przygotowaniem transportu do Sonnenstein i z samym transportem, informacje o 24 więźniach wysłanych tym transportem, częściowa rekonstrukcja listy transportowej, uwagi metodologiczne. Zdjęcia i reprodukcje dokumentów. Załącznik: Transport więźniów do Sonnenstein 28 lipca 1941 roku – wykaz nazwisk więźniów ustalonych w tomie 1 za rok 1941 księgi zgonów prowadzonych w oddziale politycznym KL Auschwitz.
- Werner Rentz, *Auschwitz przed trybunałem. W 40-lecie pierwszego procesu oświęcimskiego we Frankfurcie*
Śledztwo przeciwko Wilhelmowi Bogerowi i innym byłym funkcjonariuszom Politische Abteilung, m.in. Hansowi Starkowi, Pery Broadowi, Klausowi Dylewskiemu; postępowanie przygotowawcze przeciw Beyerowi i innym; badania wstępne i oskarżenie wniesione do Sądu Przysięgłych w sprawie karnej przeciwko byłemu komendantowi KL Auschwitz Richardowi Baerowi i 21 innym esesmanom, m.in. Robertowi Mulce, Victorowi Capesiusowi, Kurtowi Uhlenbrockowi, otwarcie postępowania głównego i skład sądu; rozprawa główna w sprawie karnej przeciwko Mulce i innym, przesłuchanie oskarżonych, przesłuchanie świadków i dopuszczenie zapisów na taśmie magnetofonowej oraz ich znaczenie; wizje lokalne i przesłuchania w Polsce; mowy oskarżycielskie i obrończe, wyrok, postępowanie w rewizji nadzwyczajnej i odbycie kary, kwestia prawnokarnej oceny popełnionych zbrodni. Przegląd kolejnych procesów oświęcimskich: drugi proces (chybione postępowanie przygotowawcze 4 Js 798/64), trzeci proces (więźniowie funkcyjni); czwarty proces (badacze rasy z SS); uniewinnienia w piątym procesie; szósty proces (Horst Czerwiński i Josef Schmidt); procesy narodowych socjalistów a opinia publiczna.
- Halina Jastrzębska, *Maurerschule w Auschwitz*
Charakterystyka źródeł, głównie tzw. książki Maurerschule, geneza szkółek murarskich w KL Auschwitz, pierwsze prace budowlane uczniów i „absolwentów”, organizacja szkolenia, program i przebieg zajęć, struktura narodowościowa uczniów, charakter wykonywanych prac budowlanych, wznoszone obiekty, doświadczenia na grupie żydowskich uczniów Maurerschule, choroby spowodowane pobytem w obozie i pracą, egzekucje chorych zastrzykami fenolu i przez rozstrzelanie, próby ucieczek, śmiertelność, ewakuacja.
- Recenzje:
  - Joël Kotek, Pierre Rigoulot, *Le siècle des camps: détention, concentration, extermination, cent ans de mal radical*, Paris 2000 (Wacław Długoborski i Antoni Stańczyk)
  - Stefan Petelycky, *Into Auschwitz, for Ukraine*, Kingston Kyiv 1999 (Teresa Wontor-Cichy)
  - Petro Mirchuk, *In the German Mills of Death, 1941–1945*, Rochester 1985 (Teresa Wontor-Cichy)
  - Gabriela Garlacz, Danuta Rosomak, *Akuszerka. Rzecz o Stanisławie Leszczyńskiej*, Apostolicum, Ząbki 2002 (Jadwiga Badowska-Buczak)

- Piotr Semków, *Polityka Trzeciej Rzeszy wobec ludności polskiej na terenie byłego Wolnego Miasta Gdańsk w latach 1939–1945*, Toruń 2001 (Bohdan Piętka)
- Indeks osobowy, Indeks obozów, podobozów i gett, Indeks geograficzny
- Toż w języku niemieckim [w] „Hefte von Auschwitz”, nr 24, 2009.

Nr 25, 2009

- Marek Połoncarz, *Ilu Czechów osadzono w KL Auschwitz*
Straty biologiczne Czechosłowacji, liczba prześladowanych; mieszkańcy ziem czeskich a KL Auschwitz; przedmiot i stan badań; źródła i literatura przedmiotu; uwagi nad metodyką badań i opracowaniem tematu; „Ci pozostali” [więźniowie z ziem czeskich]; pierwsze transporty (1941 r.); kolejne transporty z 1942 r. i z lat 1943–1944, list prezydenta Protektoratu Emila Háchy do sekretarza stanu K. H. Franka; struktura zbiorowości więźniów i więźniarek z ziem czeskich; liczba ofiar; dalsze losy więźniów i więźniarek; załączniki: wykazy transportów do KL Auschwitz, zestawienia śmiertelności czeskich więźniów w obozie w poszczególnych latach, stany liczbowe czeskich więźniów w poszczególnych miesiącach.
- Irena Strzelecka, *Kobiety w obozach przejściowych w KL Auschwitz II-Birkenau*
Obozy przejściowe w KL Auschwitz II-Birkenau; sektor III w Birkenau (tzw. Meksyk); plany i przebieg budowy; odcinki BIIC, BIIB i BIIE jako obozy przejściowe; szok więźniów po zetknięciu się z obozową rzeczywistością; władze obozów przejściowych; warunki egzystencji; samopomoc więźniarska. Zdjęcia i kopie dokumentów.
- Elżbieta Rączy, *Transport więźniów z obozu pracy przymusowej w Szebniach do KL Auschwitz 5 listopada 1943 roku*
Geneza obozu w Szebniach; w latach 1941–1942 przeznaczonego dla jeńców sowieckich, od wiosny do listopada 1943 r. dla Żydów (także Polaków); transporty do tego obozu, stany liczbowe, likwidacja obozu; transport z 5 XI 1943 r. do KL Auschwitz: liczba przywiezionych, selekcja na rampie, rejestracja w obozie, kwarantanna, miejsca pracy, warunki egzystencji, śmiertelność wśród więźniów i więźniarek z tego transportu, ewakuacja w styczniu 1945 r. Wykaz więźniów i więźniarek przywiezionych z Szebni do KL Auschwitz.
- Halina Jastrzębska, *Sport wśród załogi SS w KL Auschwitz na tle programu socjalnego partii i rządu Trzeciej Rzeszy*
Miejsce sportu, wychowania fizycznego i przysposobienia obronnego w systemie edukacyjnym III Rzeszy, odznaki sportowe; organizacja zajęć sportowych dla esesmanów w KL Auschwitz; działalność Towarzystwa Sportowego SS Auschwitz, sekcje sportowe, treningi, osiągnięcia sportowe esesmanów, charakterystyka, przebieg i wyniki zawodów, w których uczestniczyli członkowie załogi KL Auschwitz. Kopie dokumentów i zdjęcia.
- Piotr Setkiewicz, *Aussenkommando SS-Sola Hütte*
Geneza domu wypoczynkowego dla esesmanów w Międzybrodziu, jego budowa, rozbudowa i funkcjonowanie, informacje na temat zdjęć z albumu Karla Höckera prezentujących wypoczywających tam esesmanów.
- Materiały:
- Aleksandra Namysło, „*Jestem feineter Schweisser ...*“ *Relacja Mosze Stilanda z Dąbrowy Górniczej*
Wprowadzenie: Działania niemieckich władz okupacyjnych wobec Żydów w Zagłębiu

- Dąbrowskim w latach 1939–1943 (ograniczenia prawne, roboty przymusowe, wysiedlenia, getta); okupacyjny los autora relacji Mosze Stilanda; Wywiad z Mosze (Marianem) Stilandem (przed wojną Stilmanem) z sierpnia 1988 r., (informacje o młodzieżowych organizacjach syjonistycznych w Zagłębiu Dąbrowskim w początkowym okresie okupacji, warunkach egzystencji i pracy w getcie w Będzinie, następnie w obozach pracy w Blechhammer (Błachowni Śląskiej) i Gleiwitz II (Gliwice) podporządkowanych w 1944 r. KL Auschwitz.
- Andrzej Kurek, *Represje wobec polskich robotników w więzieniu (Zuchthaus) Stein w Dolnej Austrii*
  - 21 kart polskich więźniów z więzienia w Stein i kilka kart osób o różnych wojennych losach.
  - Polemiki i recenzje:
  - Franciszek Piper: *Wokół liczby ofiar KL Auschwitz. Replika na enuncjacje Fritjofa Meyera*
  - Maria Rutowska, *Wysiedlenia ludności polskiej z Kraju Warty do Generalnego Gubernatorstwa 1939–1941*. Instytut Zachodni, Poznań 2003 (Bohdan Piętka)
  - Nataša Matušić, *Jasenovac 1941–1945. Logor smrti i radni logor*, Denona d.o.o., Zagreb 2003 (Ryszard Domasik)
  - *Raub und Restitution. „Arisierung“ und Rückerstattung des jüdischen Eigentums in Europa*, Constantin Goschler und Philipp Ther. Fischer Taschenbuch Verlag, Frankfurt 2003 (Andrzej Strzelecki)
  - Herman Kaienburg, *Die Wirtschaft der SS*, Metropol, Berlin 2003 (Aleksander Lasik)
  - Anette Wieviorka, *Déportation et génocide, entre la mémoire et l'oubli*, Hachette Littératures, Paris 2003 (Dorota Ryszka)
  - Marek Kucia, *Auschwitz jako fakt społeczny. Historia, współczesność i świadomość społeczna KL Auschwitz w Polsce*, Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych Universitas, Kraków 2005 (Marian G. Gerlich)
  - Jonathan Huener, *Auschwitz, Poland, and the politics of commemoration, 1945–1979*, Ohio University Press, Athens 2003 (Jacek Lachendro)
  - Indeks osobowy; Indeks obozów, podobozów i gett; Indeks geograficzny

Zeszyty specjalne

Obóz koncentracyjny Oświęcim w świetle akt Delegatury Rządu RP na Kraj. Numer specjalny (I) opracowany przez Zakład Historii Partii przy K[omitecie] C[entralnym] P[olskiej] Z[jednoczonej] P[artii] R[obotniczej] przy współpracy Państwowego Muzeum w Oświęcimiu, Oświęcim 1968. Wybór i opracowanie dokumentów: Krystyna Marczevska, Władysław Ważniewski; Opracowanie przypisów: Jadwiga Bezwińska, Krystyna Marczevska, Kazimierz Smoleń, Władysław Ważniewski.

- Władysław Ważniewski, *W świetle akt Delegatury Rządu RP na Kraj*
Geneza i struktura organizacyjna Delegatury Rządu RP na Kraj (podział na departamenty, działalność Delegatur Okręgowych), charakterystyka Sekcji Zachodniej Departamentu Informacji i Prasy, do której zadań należało m.in. zbieranie informacji o KL Auschwitz; charakterystyka prezentowanych dokumentów: okresowe raporty o sytuacji na ziemiach

polskich przesyłane do rządu polskiego drogą kurierską, depesze tygodniowe o pilnych sprawach przekazywane drogą radiową, periodyki kierowników organizacji konspiracyjnych i ośrodków prasy, meldunki szczegółowe, na podstawie których opracowywano wymienione wcześniej dokumenty.

- Kazimierz Smoleń, *Działalność ruchu oporu w zakresie dokumentacji zbrodni popełnionych w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu*
Charakterystyka systemu izolacji KL Auschwitz od zewnętrznego świata; sposoby zdobywania informacji przez obozowy ruch oporu i przekazywania ich na zewnątrz (przykłady wysłanej potajemnie korespondencji).
- Dokumenty. Rok 1941–1944.
Zdjęcia niektórych dokumentów, więźniów, obiektów z KL Auschwitz itp.
- Indeks nazwiskowy, Indeks geograficzny; Indeks rzeczowy; Résumé [języki: angielski, francuski, niemiecki, rosyjski]

Numer specjalny (II) *Rękopisy członków Sonderkommando, Oświęcim 1971.* Wybór i opracowanie rękopisów: Jadwiga Bezwińska, Danuta Czech; Opracowanie przypisów: Jadwiga Bezwińska, Danuta Czech; Weryfikacja tłumaczenia rękopisów: Roman Pytel; Recenzenci: Władysław Bartoszewski, Janusz Durko. Tytuł na obwolucie: „Wśród koszarnej zbrodni”. Notatki więźniów Sonderkommando odnalezione w Oświęcimiu.

- Jadwiga Bezwińska, Danuta Czech, *Wstęp edytorski*
Informacje dotyczące odnalezienia, problemów z tłumaczeniem oraz wcześniejszych edycji prezentowanych dokumentów.
- Kazimierz Smoleń, *Przebieg procesu zagłady w KL Auschwitz*
Przebieg zagłady w KL Auschwitz, Sonderkommando i likwidacja jego więźniów, zacieranie śladów zbrodni przez SS, działania więźniów w celu ujawnienia zbrodni, m.in. spisywanie i zakopywanie notatek przez więźniów Sonderkommando.
- *Zeżnanie Stanisława Jankowskiego (Altera Feinsilbera)*
Zeżnanie byłego więźnia Sonderkommando złożone 16 kwietnia 1945 r. przed Komisją dla Badania Zbrodni Niemiecko-Hitlerowskich w Oświęcimiu dotyczące jego pobytu w Sonderkommando.
- *Rękopis Załmena Gradowskiego*
Bernard Mark, *O rękopisie Załmena Gradowskiego*
Odnalezienie rękopisu, jego szczegółowy opis, informacje o Załmenie Gradowskim, charakterystyka zawartości, języka i stylu rękopisu.
- Załmen Gradowski, *[List]*
List kierowany do znalazcy rękopisu z apelem, by szukał innych rękopisów zakopanych w pobliżu krematorium, informacje o przebiegu zagłady i przygotowaniach do powstania.
- Załmen Gradowski, *[Dziennik]*
Transport z obozu w Kiełbasinie do KL Auschwitz, selekcja na rampie, początkowy okres pobytu w obozie, włączenie do Sonderkommando.
- *Rękopis Nieznanego Autora*
Bernard Mark, *O rękopisie Nieznanego Autora*
Odnalezienie rękopisu, jego opis, charakterystyka autora rękopisu.
- [Nieznaný Autor], *Szczegóły*

Przybycie transportów i opis wydarzeń na terenie krematorium II, których świadkiem był Nieznany Autor.

- [Nieznany Autor], *Notatki*
Krótkie informacje z października i listopada 1944 r. o wydarzeniach na terenie krematoriów; informacje o napisanych i zakopanych przez Nieznanego Autora rękopisach; apel, by w przyszłości – po odnalezieniu – zostały one wydane pod tytułem „Wśród koszmarnych zbrodni”.
- *Rękopis Załmena Lewentala*
Jadwiga Bezwińska, Danuta Czech, *O rękopisie Załmena Lewentala*
Odnalezienie rękopisu, jego szczegółowy opis, informacje o Załmenie Lewentalu, charakterystyka zawartości i języka rękopisu, informacje o zniszczeniu części rękopisu spowodowanej wilgocią (zakopany w słoiku, odnaleziony w 1962 r.).
- Załmen Lewental, *[Pamiętnik]*
Obóz przejściowy w Małkini, transport do KL Auschwitz, selekcja na rampie, rejestracja w obozie, wcielenie do Sonderkommando, przemówienie kierownika krematoriów Otto Molla do członków Sonderkommando, opis scen rozgrywających się podczas zabijania w komorach gazowych i selekcji na rampie, rozważania o tragedii członków Sonderkommando, analiza psychiki więźniów z Sonderkommando, „3000 nagich”, opis przebiegu „gazowania”, troska o właściwe przekazanie światu historii Auschwitz-Birkenau, sylwetki niektórych członków Sonderkommando, próby ucieczek, przygotowania do buntu Sonderkommando, plany i przebieg buntu 7 października 1944 r., rozważania po buncie, żal do współwięźniów, informacje o miejscach ukrycia rękopisów, „600 chłopców”.
- *Rękopis Chaima Hermana [List Chaima Hermana]*
List pisany 6 listopada 1944 r. do żony i córki. Transport do KL Auschwitz, przyjęcie do obozu, przydzielenie do Sonderkommando, rozważania o swoim losie w Sonderkommando, informacje o losie w obozie kilku znajomych Żydów.
- Władysław Bartoszewski, *Posłowie*
- Indeks osobowy; Indeks geograficzny; Indeks rzeczowy; Résumé [języki: angielski, francuski, niemiecki, rosyjski]
- Zdjęcia odnalezionych rękopisów, fotokopie wybranych stron z rękopisów, dokumentów urzędowych wytworzonych w KL Auschwitz.

Numer specjalny (III) Andrzej Strzelecki, *Wyzwolenie KL Auschwitz*, Oświęcim 1974.

- [Wydany] W trzydziestą rocznicę oswobodzenia Oświęcimia przez Armię Radziecką 27. I. 1975 r.
- Wstęp; I. Likwidacja Obozu; II. 27 stycznia 1945; III. Radzieckie Szpitale wojskowe i szpitale Polskiego Czerwonego Krzyża dla wyzwolonych więźniów; IV. Działalność komisji badania zbrodni hitlerowskich na terenie byłego KL Auschwitz; Zakończenie. Fotokopie dokumentów
- Indeks osobowy; Indeks geograficzny; Indeks rzeczowy

Numer Specjalny (IV) *Raporty uciekinierów z KL Auschwitz*, Oświęcim 1991

- Opracowanie i przypisy: Henryk Świebocki
- Henryk Świebocki, *Auschwitz – czy w czasie wojny świat znał prawdę o obozie?*

- System zabezpieczeń obozu przed uciezkami, okoliczności sprzyjające uciezkom, informacje o: Jerzym Tabeau, Alfredzie Wetzlerze, Rudolfie Vrbie, Czesławie Mordowiczu, Arnoście Rosinie, ich pobyt w KL Auschwitz, opis ucieczek, okoliczności sporządzenia raportów, informacje o drogach ich przekazania na Zachód; dalsze losy uciekinierów; znaczenie raportów, kampania informacyjna na temat KL Auschwitz i zagłady Żydów w środkach masowego przekazu w Wielkiej Brytanii, Stanach Zjednoczonych i Szwajcarii w drugiej połowie 1944 r., efekty kampanii; działania organów polskiego państwa podziemnego oraz Rządu RP w Londynie w celu informowania zachodniej opinii publicznej o KL Auschwitz i Holokauście; opis raportów.
- Sprawozdanie Jerzego Tabeau
Transport do obozu 24 marca 1942 r., przyjęcie i rejestracja w obozie macierzystym, żywność, warunki pobytu, warunki pracy, komanda robocze, przykłady znęcania się esesmanów i kapo nad więźniami, szpital obozowy, zabijanie więźniów przy pomocy zastrzyków z fenolu, odwszenia, opis Birkenau, sytuacja Żydów w obozie, przebieg zagłady Żydów, egzekucje w obozie, sytuacja więźniarek.
  - Sprawozdanie Alfreda Wetzlera i Rudolfa Vrby
[Sprawozdanie Alfreda Wetzlera]
Transport do obozu 13 kwietnia 1942 r. z Sered, przyjęcie do obozu, rejestracja i tatuaż, oznaczenia więźniów, ich miejsca pracy, opis obozu macierzystego, system straży i zabezpieczeń obozu, opis Birkenau, sytuacja Żydów słowackich przywiezionych wiosną 1942 r., selekcje w szpitalach obozowych.
  - [Sprawozdanie Alfreda Wetzlera i Rudolfa Vrby]
Rekonstrukcja kolejności transportów i losu deportowanych w nich więźniów (według kolejności wydawanych numerów), począwszy od transportu z 13 kwietnia 1942 r. do transportów z przełomu lutego i marca 1944 r.; dodatkowe, bardziej szczegółowe informacje na temat Sonderkommando, przebiegu zagłady Żydów w komorach gazowych, losu w obozie Żydów greckich i Żydów z getta Theresienstadt, opis obozu w Birkenau, charakterystyka więźniów funkcyjnych.
  - [Sprawozdanie Rudolfa Vrby]
Transport z obozu zbiorczego dla Żydów w miejscowości Novaky 14 czerwca 1942 r. do KL Majdanek, przyjęcie w obozie, warunki pobytu, transport do KL Auschwitz 27 czerwca 1942 r., warunki pobytu w obozie, praca w Aufräumungskommando (przy sortowaniu rzeczy przywożonych przez Żydów w masowych transportach), epidemia tyfusu płamistego, szacunkowe liczby zamordowanych Żydów od kwietnia 1942 do kwietnia 1944 r.
  - Sprawozdanie Czesława Mordowicza i Arnošta Rosina
Rekonstrukcja kolejności transportów i losu deportowanych w nich więźniów (według kolejności wydawanych numerów), począwszy od transportów z początku kwietnia do transportów z maja 1944 r.; dodatkowe, bardziej szczegółowe informacje na temat Żydów przywiezionych z KL Majdanek, transportów Żydów z Węgier, nowej numeracji więźniów żydowskich, rzekomej wizyty Himmlera w KL Auschwitz w maju 1944 r., eksperymentach na żydowskich więźniarkach.
  - Stopnie służbowe SS; Źródła i literatura; Indeks osobowy; Indeks geograficzny; Indeks rzeczowy; Résumé [języki: angielski, francuski, niemiecki]; Plany ucieczek więźniów, zdjęcia, fotokopie dokumentów.

- Toż w języku niemieckim pod tytułem: *London wurde informiert.... Berichte von Auschwitz-Flüchtligen*. Henryk Świebocki (Hg.), Oświęcim 1997. Zdjęcia, fotokopie dokumentów. Dodano: Indeks obozów.
- Toż w języku angielskim pod tytułem: *London has been informed.... Reports by Auschwitz Escapees*, Edited by Henryk Świebocki, Oświęcim 2002. Zdjęcia, fotokopie dokumentów. Dodano: Indeks więzień, gett i obozów.

Wybrane prace z „Zeszytów” zostały wydane również w wersji angielskiej i francuskiej

From the History of Auschwitz

- vol. I, 1967: Kazimierz Smoleń, *The concentration camp Auschwitz*; Danuta Czech, *The Auschwitz sub-camps*; Kazimierz Smoleń, *The system of punishments used by the SS in the concentration camp at Auschwitz-Birkenau*; Tadeusz Iwaszko, *Escapes of prisoners from the concentration camp Auschwitz-Birkenau*; Władysław Fejkiel, *Ethical and legal limits of experimentation in medicine – in connection with professor Clauberg’s affair*; Władysław Fejkiel, *Starvation in Auschwitz*; Zofia Posmysz, *“Sängerin” (The Singer)*; Wanda Koprowska, *Days of horror*; Danuta Czech, *Most important events in the history of the concentration camp Auschwitz-Birkenau*. Index of family Names; Index of geographical names
- vol. II, 1976: Danuta Czech, *Role of the men’s hospital camp at KL Auschwitz II (Birkenau)*; Antoni Makowski, *Organisation, growth and activity of the prisoners’ hospital at Monowitz (KL Auschwitz III)*; Jan Mikulski, *Pharmacological experiments in concentration camp Auschwitz-Birkenau*; Alfred Fiderkiewicz, *Typhus and delousing in the men’s camp at Birkenau*; Alfred Fiderkiewicz, *Reminiscences concerning a prisoner-doctor’s work in tuberculous blocks of the prisoner’s hospital at Birkenau*. Index of family Names; Index of geographical names

Contribution à l’histoire du KL Auschwitz

- t. I, 1967: Kazimierz Smoleń, *Le camp de concentration d’Auschwitz*; Danuta Czech, *Les camps auxiliaires d’Auschwitz*; Kazimierz Smoleń, *Système de punitions infligées par la SS dans le camp de concentration d’Auschwitz*; Tadeusz Iwaszko, *Évasions de prisonniers du camp de concentration Auschwitz-Birkenau*; Władysław Fejkiel, *Limites éthiques et légales de l’expérimentation en médecine, et affaire du professeur Clauberg*; Władysław Fejkiel, *La famine à Auschwitz*; Zofia Posmysz, *Sängerin*, Danuta Czech, *Les événements les plus importants dans le camp de concentration Auschwitz-Birkenau*. Index de Noms; Index géographique
- t. II, 1978: Danuta Czech, *Le rôle du camp d’hôpital pour les hommes au KL Auschwitz II*; Antoni Makowski, *Organisation, développement et activité de l’hôpital des prisonniers à Monowitz (KL Auschwitz III)*; Jan Mikulski, *Expériences pharmacologiques dans le camp de concentration Auschwitz-Birkenau*; Alfred Fiderkiewicz, *Le typhus exanthématique et les épouillages au camp des hommes à Birkenau*; Alfred Fiderkiewicz, *Souvenirs du travail d’un médecin-prisonnier dans des blocs pour tuberculeux du camp-hôpital à Birkenau (années 1943–1944)*. Index de Noms; Index géographique